

Asia: VN/35254/2025

Luonnos ohjeeksi riskinarviointiin ja viranomaistoimintaan tapauskohtaisessa EEJ-menettelyssä (RASTERI)

Luku 1 Johdanto

Yleiskommentit lukuun 1

Elintarviketeollisuusliitto (ETL) kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta ohjeeksi riskinarviointiin ja viranomaistoimintaan tapauskohtaisessa Ei enää jätettä (EEJ) -menettelyssä. ETL pitää ohjeistuksen tavoitetta kiertotalouden edistämisen ja uusiomateriaalien hyödyntämisen kannalta tärkeänä. On kannatettavaa, että EEJ-menettelyä kehitetään selkeyttämällä ja yhtenäistämällä sitä vaarantamatta kuitenkaan ympäristön ja ihmisten terveyden suojelua.

ETL pitää myönteisenä, että johdannossa tunnistetaan jättepohjaisten tuotteiden mahdollisuus korvata neitseellisiä raaka-aineita ja vähentää luonnonvarojen käyttöä. Tämä on tärkeää paitsi kiertotalouden edistämisen, myös haitallisten riippuvuuksien vähentämisen näkökulmasta. Elintarviketeollisuuden näkökulmasta ohjeluonnos liittyy erityisesti raaka-aineiden tuotannossa käytettäviin kierrätyslannoitteisiin, joiden käytön edistämällä on olennainen rooli ravinne- ja lannoiteomavaraisuuden vahvistamisessa. Niiden tuotannolle ja käytölle on myös runsaasti kasvupotentiaalia Suomessa. ETL kuitenkin huomauttaa, että kierrätyslannoitteiden käyttö ei saa aiheuttaa riskiä valmiille elintarvikkeille asetettujen raja-arvojen ylittämisestä.

Ohjeluonnos tarjoaa hyvän lähtökohdan riskinarvioinnin ja viranomaisroolien selkeyttämiselle. ETL pitää tärkeänä, että ohjeistuksella lisätään menettelyn johdonmukaisuutta ja ennakoitavuutta toimijoiden näkökulmasta. Tämä osaltaan edistäisi kierrätyslannoitteiden valmistuksen ja käytön tulevaisuuden näkymiä.

Luku 2 Toimivalta- ja rajapintakysymykset

Yleiskommentit lukuun 2

ETL pitää EU-tasoisten EEJ-säännösten roolia keskeisenä, sillä ne luovat yhtenäiset säännöt koko EU-alueelle. EU:ssa valmistellaan parhaillaan EEJ-säätelyä mekaanisesti kierrätetyille muoveille. Elintarviketeollisuuden näkökulmasta erityisen tärkeää olisi kehittää EU-tason EEJ-säätelyä myös kemiallisesti kierrätettyjen muovien osalta. Yhdenmukaiset EEJ-kriteerit tukisivat korkealaatuisten kierrätysmuovien markkinoiden syntymistä ja saatavuutta elintarvikekontaktimateriaalisäätelyn tiukat turvallisuusvaatimukset täyttävän kierrätysmuovin osalta.

Ohjeluonnoksessa tunnistetaan perustellusti tarve yhdenmukaistaa tapauskohtaisen EEJ-menettelyn riskinarviointia ja selkeyttää jäte-, tuote- ja kemikaalilainsäädäntöjen rajapintoja. Kierrätyslannoitteet ovat toistaiseksi alihyödynnetty osa kiertotalouden mahdollisuuksia. Nykytilanteessa kierrätyslannoitteiden jätteeksi luokittelun päättyminen perustuu pitkälti kansallisiin ja tapauskohtaisiin ratkaisuihin, mikä heikentää oikeusvarmuutta ja hidastaa markkinoiden kehittymistä. ETL katsoo, että kierrätyslannoitteiden osalta EU-tason EEJ-säätelyä tulisi kehittää nykyistä johdonmukaisemmin. Komission parhaillaan valmistelema kiertotaloussäädös tarjoaisi erinomaisen mahdollisuuden selkeyttää ja edistää kokonaisuutta.

Kansallinen EEJ-säätely voi parhaimmillaan toimia pilottina ja tietopohjana EU-tason harmonisoidulle säätelylle.

Kommentit alalukuun 2.1 EU-säätely

-

Kommentit alalukuun 2.2 Kansalliset asetukset

-

Kommentit alalukuun 2.3 Tapauskohtainen säätely

-

Luku 3 Toimivalta- ja rajapintakysymykset

Yleiskommentit lukuun 3

Lannoitevalmisteet voivat saada EEJ -statuksen joko EU-tasolla tai kansallisesti. ETL korostaa EU-tasoisten EEJ-säännösten ensisijaista roolia, sillä ne luovat yhtenäiset vaatimukset koko EU-alueelle.

ETL katsoo, että EU:n lannoitevalmisteasetuksen kehittämisellä on keskeinen merkitys kierrätyslannoitteiden käytön edistämisessä. Säätelyn kehittämisessä on tarpeen tarkastella sallittujen ainesosien luetteloiden ajantasaisuutta ja kattavuutta. Mahdolliset laajennukset eivät saa kuitenkaan vaarantaa ihmisten tai ympäristön terveyden suojelua. Raja-arvot, laatuvaatimukset ja muut käytännön veloitteet ovat olennaisia lannoitevalmisteiden turvallisuuden ja hyväksyttävyyden

varmistamisessa. Kierrätyslannoitteiden käyttö ei saa myöskään aiheuttaa riskiä valmiille elintarvikkeille asetettujen raja-arvojen ylittämistä.

Suomessa ei ole tällä hetkellä erillistä kansallista EEJ-asetusta jätepohjaisille lannoitevalmisteille tai niiden ainesosille. ETL katsoo, että ensisijaisesti EU-tason EEJ-sääntelyä tulee kehittää nykyistä johdonmukaisemmaksi. Samalla kansallisesti on perusteltua selkeyttää ja sujuvoittaa tapauskohtaista EEJ-menettelyä ja siihen liittyvää riskinarviointia.

Ohjeistuksessa on tunnistettu hyvin rajapintoihin liittyvät haasteet esimerkiksi jäte- ja lannoitevalmisteita koskevan sääntelyn yhteensovittamisen osalta. ETL kannattaa tavoitetta selkeyttää toimivaltaisten viranomaisten rooleja ja tehtäviä EEJ-menettelyssä. On tärkeää, että eri viranomaisten vastuut ja toimivaltasuhteet ovat selkeitä ja johtavat toiminnanharjoittajien näkökulmasta johdonmukaiseen ja ennakoitavaan menettelyyn eri puolilla Suomea.

Lannoitevalmisteita koskevien tapauskohtaisten EEJ-päätösten osalta tärkeimmät viranomaiset ovat ympäristöviranomainen ja Ruokavirasto. Ympäristöviranomaisen tehtävänä on arvioida EEJ-kriteerien täyttyminen, mutta lannoitelainsäädännön asiantuntemus on Ruokavirastolla. On olennaista, että lannoitevalmisteen soveltuvuus lannoitelainsäädännön näkökulmasta varmistetaan Ruokavirastolta jo valmisteluvaiheessa, jotta vältetään tilanteet, joissa ympäristöviranomaisen EEJ-päätös ei johdakaan käytännössä markkinoille pääsyyn.

Kommentit alalukuun 3.1 Johdanto

-

Kommentit alalukuun 3.2 Sääntelyrajapinnat ja viranomaisen roolit

-

Kommentit alalukuun 3.3 Rajapinnat käytännössä

-

Luku 4 Riskinarviointi tapauskohtaisessa EEJ-päätöksenteossa

Yleiskommentit lukuun 4

Tapauskohtaisessa EEJ-menettelyssä haitattomuus osoitetaan riskinarvioinnilla. On tärkeää, että jätteen luokittelun päättymisen perustuu osoitukseen siitä, ettei aineesta aiheudu ympäristö- tai terveyshaittaa sen aiotussa käyttötarkoituksessa.

ETL pitää tärkeänä ohjeluonnoksessa esitettyä periaatetta, jonka mukaan EEJ-menettelyssä ei tule arvioida uudelleen sellaisia ympäristö- ja terveysriskejä, joista on jo säädetty muussa tuote- tai

kemikaalilainsäädännössä, ja jotka eivät liity materiaalin jäteluonteeseen. Tämä tukee sääntelyn johdonmukaisuutta ja ehkäisee päällekkäistä arviointia.

Maanvaraisesti sijoitettavien jäteperäisten materiaalien, kuten kierrätyslannoitteiden, osalta riskinarvioinnin ja EEJ-menettelyn tulee olla toimijoiden näkökulmasta ennakoitavaa ja johdonmukaista. On tärkeää, että menettely tukee turvallisten kierrätyslannoitteiden käyttöä ja kehittämistä eikä muodostu esteeksi ravinteiden kierrätykselle ja lannoiteomavaraisuuden vahvistamiselle Suomessa.

Jatkokehittämisessä tulisi kiinnittää huomiota EU-tasoisien sääntelyn ja kansallisten menettelyjen yhteensovittamiseen, jotta maanvaraisesti sijoitettavien jäteperäisten materiaalien EEJ-arviointi perustuisi mahdollisimman yhtenäisiin periaatteisiin koko EU:ssa. ETL näkee myös kansallisen EEJ-asetuksen edistämisen kannatettavana ennakoitavuuden parantamiseksi ja tapauskohtaisten tulkintojen vähentämiseksi.

Kommentit alalukuun 4.1 Johdanto

-

Kommentit alalukuun 4.2 Riskinarviointiprosessi

-

Kommentit alalukuun 4.3 Riskien tunnistaminen ja määrittäminen

-

Kommentit alalukuun 4.4 Tapauskohtainen riskinarviointi

-

Kommentit alalukuun 4.5 Laadunvarmistus ja laadunvarmistusjärjestelmä

-

Luku 5 Tapausesimerkit

Yleiskommentit lukuun 5

-

Kommentit alalukuun 5.1 Kemikaalijätteet ja niiden seokset

-

Kommentit alalukuun 5.2 Maanvaraisesti sijoitettava jäteperäinen materiaali

-

Voit jättää kommentit lausuntoon myös liitteenä

[ETL Lausunto ohjeluonnos riskinarviointiin ja viranomaistoimintaan tapauskohtaisessa EEJ-menettelyssä_31032026 \(1\).pdf](#)

Aalto Laura
Elintarviketeollisuusliitto ry